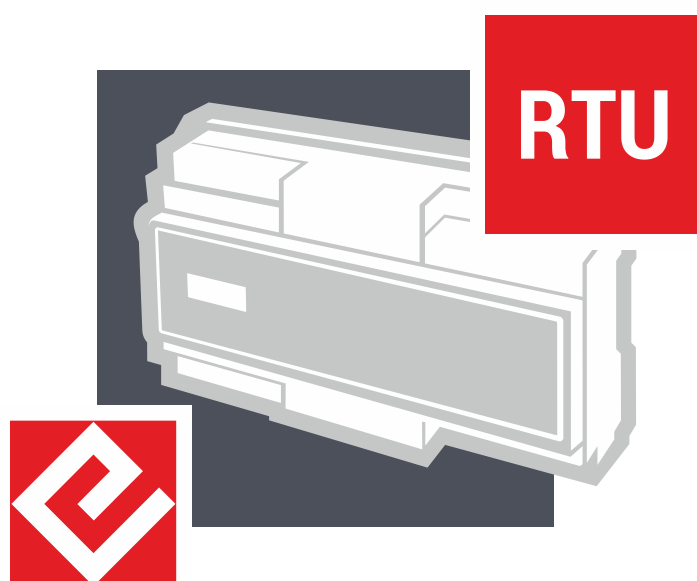

Uživatelská příručka k distribuované měřicí jednotce (DMU) V-dip ready

T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu THÉTA.

www.tacr.cz

Výzkum užitečný pro společnost.

Číslo projektu: TK01020107

Název projektu: Vývoj systému pro lokalizaci nesymetrických poruch V-dip

OBSAH

1. Úvod.....	3
2. Popis DMU V-dip ready	3
3. Popis požadavků na monitory MZSN a MZSP.....	4
3.1. Monitor MZSN	4
3.1.1. Popis funkce	5
3.1.2. Příklad uživatelského rozhraní Vdip MZSN	9
3.2. Monitor MZSP	10
3.2.1. Popis funkce	11
3.2.2. Příklad uživatelského rozhraní Vdip MZSP	14
1. Prototyp DMU V-dip ready.....	15
1.1. Karta PQM-A 9kHz s podporou V-dip.....	15
1.2. Šasi RTU7M se sběrnici	16
1.3. Napájecí zdroj.....	16
1.4. Komunikační karta a firmware	17
1.5. Detekce poruch v síti (pro MZSP).....	17
2. Způsob konfigurace MZSN a MZSP.....	17
2.1. Parametrizační SW RTU, výchozí parametry.....	17
2.2. Parametrizační SW PQM-A, výchozí parametry.....	18
3. Základní schéma aplikačního zapojení	19
4. Výsledky testů prototypu	20
5. Přílohy.....	21

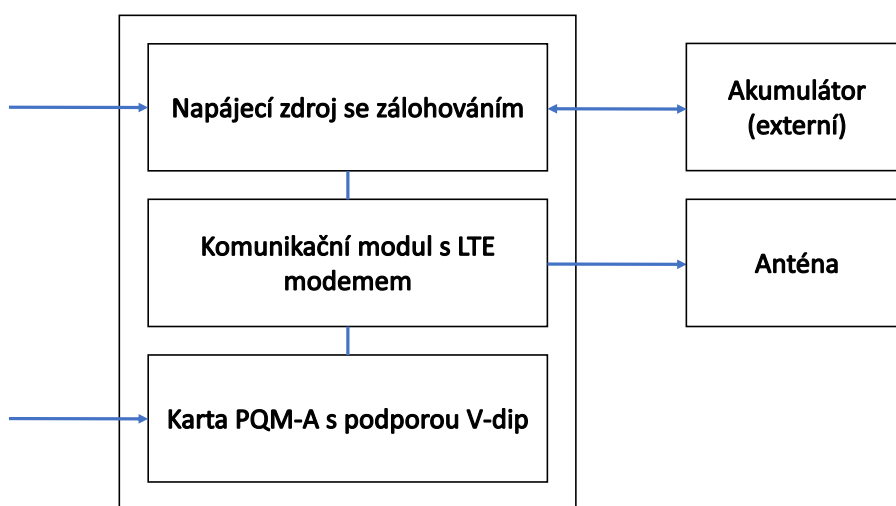

1. ÚVOD

Tato příručka popisuje sestavu distribuované měřicí jednotky, která je plně kompatibilní se systémem pro lokalizaci nesymetrických poruch (V-dip) v distribučních soustavách vysokého napětí a naplňuje požadavky na monitory změny zpětné složky dle patentu EP2940483 a 305209. Zařízení je dále vybaveno funkcí analyzátoru kvality elektřiny třídy A s možností měření signálů až do frekvence 9 kHz a dalšími pomocnými funkcemi reflektující potřeby provozovatelů distribučních soustav.

2. POPIS DMU V-DIP READY

Pro účely aplikace metody V-dip je nutné zajistit lokální zpracování a spolehlivý přenos časově zařazených informací z místa měření do centrální jednotky s využitím dostupných komunikačních technologií a standardních protokolů. Efektivním řešením je integrace specifických HW a SW modulů do osvědčené řady RTU ELVAC při využití maxima komponent z existující platformy. Distribuovaná měřicí jednotka s parametry a funkcemi vyhovujícími požadavkům na monitory MZSN a MZSP (dle kapitoly 3) je měřicím zařízením s navazující komunikační a napájecí částí dle blokového schématu uvedeného na obr. 2.1.

Obr. č. 2.1: Blokové schéma DMU V-dip ready

Aktuální implementace DMU V-dip je postavena na bázi modulárního konceptu osvědčené řady jednotek RTU7M společnosti ELVAC. Mechanická konstrukce šasi se sběrnici, napájecí zdroje a komunikační moduly tedy vychází ze standardní produktové řady, byly však v některých technických detailech rozšířeny a doplněny o nový firmware, který podporuje právě požadované zpracování a přenosy dat pro technologii V-dip. Klíčovou komponentou, která kromě příslušného přizpůsobení základu RTU7M dovoluje sestavit konfiguraci odpovídající DMU V-dip ready, je speciálně pro tento účel vyvinutá „karta PQM-A 9kHz s podporou V-dip“ (viz. kap. 5.1). Šasi se sběrnici RTU7M a způsob propojení karet s řídicím systémem umožňuje současný provoz dvou či více těchto měřicích karet v jednom systému (vyšší počet pozic podle potřeby). V jedné sestavě tak lze současně provozovat několik jednotek MZSN nebo MZSP (pro více vývodů či transformátorů napájených ze samostatných

úseků vedení), čímž dojde k úspoře prostředků i místa (postačí jediný zdroj, komunikační karta a šasi se sběrníci).

Významnou výhodou použitého řešení je skutečnost, že základ DMU V-dip je stále plně kompatibilní s dalšími komponentami a SW pro řadu RTU7M, což nabízí stávajícím i novým uživatelům produktů z této řady snadné rozšíření jejich (v některých případech i stávajících) telemetrických jednotek o podporu technologie V-dip – postačí pouze zajistit kartu PQM-A a nový firmware.

3. POPIS POŽADAVKŮ NA MONITORY MZSN A MZSP

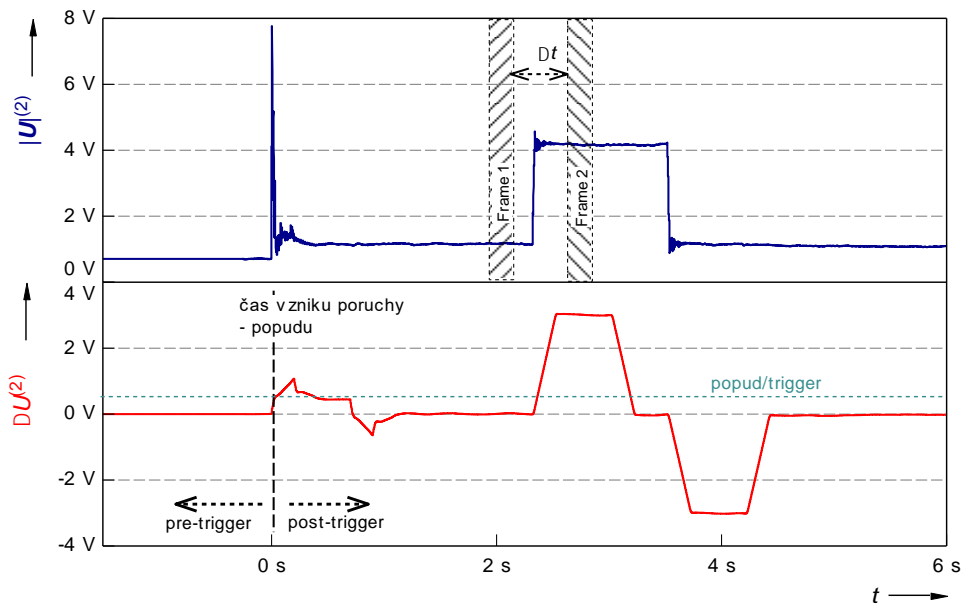
Požadavky na MZSN a MZSP nezbytné pro funkci systému Vdip jsou spolu s popisem funkce stručně shrnuty v kapitole 3.1 a 3.2.

3.1. MONITOR MZSN

Monitor změny zpětné složky napětí MZSN je vybaven třemi napěťovými a třemi proudovými vstupy, které měří okamžité hodnoty fázových napětí u_1, u_2, u_3 a proudů i_1, i_2, i_3 na sekundární straně distribučního transformátoru VN/NN jak je naznačeno na obrázku 3.1. Z těchto okamžitých hodnot napětí a proudů se průběžně počítá fázor zpětné složky napětí $\bar{U}^{(2)}$ a proudu $\bar{I}^{(2)}$ systémové frekvence (zvolený algoritmus musí být necitlivý na zbylé, v síti se běžně vyskytující, frekvenční složky např. HDO). Příklad absolutní hodnoty zpětné složky napětí reálného zemního spojení je zobrazen na Obr. 3.1, kde čas 0 s odpovídá času vzniku poruchy a v čase 2 až 4 s byl připnut pomocný odpor R_p .

Následně jsou z fázoru zpětné složky napětí $\bar{U}^{(2)}$ počítány jeho průměrné referenční hodnoty ve dvou časových oknech $F1$ a $F2$ ($U^{(2)}_{Re F1}, U^{(2)}_{Im F1}, U^{(2)}_{Re F2}, U^{(2)}_{Im F2}$), kde jsou okna vůči sobě posunuta o časový interval Δt , přičemž je velikost časových oken $F1$ a $F2$ stejně jako časový interval Δt uživatelsky volitelná s ohledem na provozní podmínky monitorované soustavy (doby připnutí pomocného odporu či předpokládané doby trvání poruchy/zkratu). V představeném příkladu na obrázku 3.1 je pomocný odpor připínán na dobu 1 s, velikost časových oken je deset period systémové frekvence a časový interval $\Delta t = 0,5$ s.

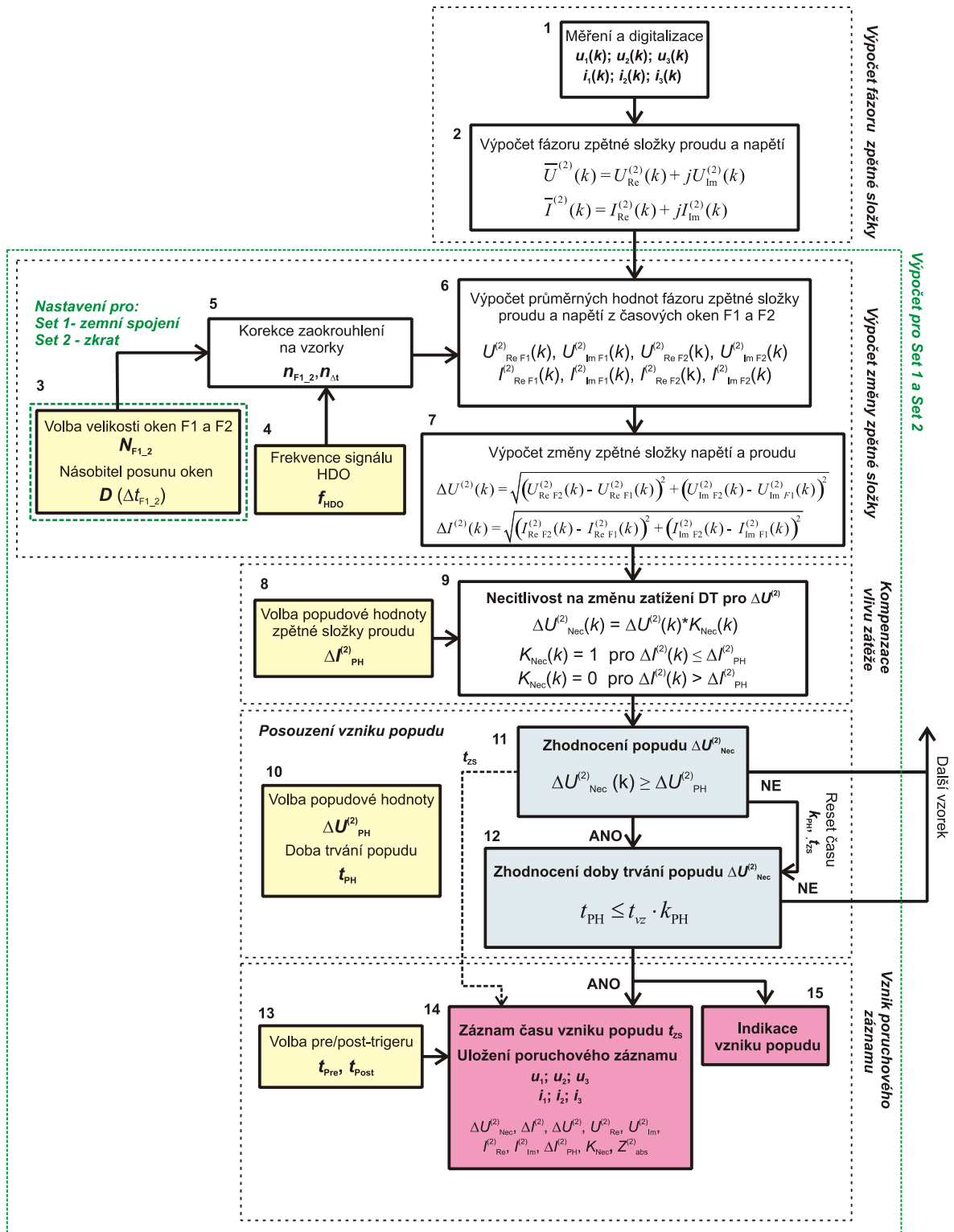
Obr. č. 3.1: Příklad průběhu vypočtené zpětné složky napětí a změny zpětné složky napětí monitorem MZSN pro reálné ZS

V dalším kroku je průběžně počítán modul změny fázoru zpětné složky napětí $\Delta U^{(2)}$ (dále jen změna zpětné složky napětí resp. proudu $\Delta I^{(2)}$), která je dána rozdílem vypočtených referenčních hodnot fázorů zpětné složky napětí obou časových oken F1 a F2. Příklad průběhu této změny je uveden rovněž na obrázku 3.1. Právě tato změna zpětné složky napětí je kontinuálně monitorována v místě instalace MZSN. V okamžiku, kdy jsou splněny popudové podmínky, dojde k uložení poruchového záznamu do paměti včetně potřebného (přednastaveného) pre-triggeru a post-triggeru. Pro eliminaci negativního vlivu změny zatížení u daného DT je využito znečitlivění $\Delta U^{(2)}$ na základě změny zpětné složky proudu $\Delta I^{(2)}$. Průběh $\Delta I^{(2)}$ je vypočten z okamžitých hodnot fázových proudů identickým postupem jako $\Delta U^{(2)}$.

3.1.1. POPIS FUNKCE

Vlastní funkční princip MZSN je stručně popsán s využitím vývojového diagramu zobrazeného na Obr. 3.2, detailní popis je pak uveden v technické zprávě (Popis funkce pro návrh FW řešení MZSN a MZSP). Tento vývojový diagram definuje postup výpočtu jednotlivých vzorků změny zpětné složky napětí a vyhodnocení její popudové hodnoty na základě vstupních, uživatelsky definovaných, proměnných. Popis jednotlivých částí vývojového diagramu je stručně popsán v popisu jednotlivých bloků níže.

Obr. č. 3.2: Zjednodušený vývojový diagram popisující funkci jednotky MZSN

Blok 1:

Měření a digitalizace okamžitých hodnot fázových napětí a proudů v jednotlivých fázích L1, L2 a L3.

Blok 2:

V rámci tohoto bloku jsou estimovány fázory zpětné složky proudu $\bar{I}^{(2)}(k)$ a napětí $\bar{U}^{(2)}(k)$.

Výpočet pro Set 1 a Set 2

Další kroky výpočtu viz. bloky 3 až 14 (Obr. 3.2), jsou **prováděny pro dvě sady vstupních dat paralelně**. První sada vstupních dat je určena pro citlivou detekci zemních spojení (Set 1) a druhá sada dat je určena pro detekci zkratů (Set 2). Nastavení obou sad vstupních dat je popsáno v tabulce 3.1.

Absolutní hodnota změny zpětné složky napětí $\Delta U^{(2)}$ a proudu $\Delta I^{(2)}$, se vypočte za pomoci průměrných hodnot v referenčních oknech F1 a F2 dle postupu uvedeného v blocích 3 až 7.

Blok 3:

Definice vstupních proměnných pro realizaci výpočtu referenčních hodnot časových oken F1 a F2.

N_{F1_2} - počet period základní harmonické pro výpočet referenční hodnoty (průměrné hodnoty fázoru zpětné složky napětí) okna F1 a F2; definuje počet vzorků, ze kterých se počítají referenční hodnoty (korekce počtu vzorků viz blok 5).

D - násobitel posunu oken pro výpočet změny zpětné složky napětí; definuje časový odstup okna F1 a F2 pro výpočet změny zpětné složky napětí (korekce počtu vzorků viz blok 5)

Blok 5:

Jedním z možných způsobů jak potlačit prosakování signálu HDO do výpočtu změn zpětných složek je provedení korekce/zaokrouhlení počtu vzorků v okně F1/F2 n_{F1_2} a v odstupu těchto oken $n_{\Delta t}$ resp. intervalu Δt_{F1_2} .

Blok 6:

Provede se výpočet průměrných (referenčních) hodnot fázoru změny zpětné složky napětí a proudu v oknech F1 a F2.

Blok 7:

Výpočet modulu fázoru změny zpětné složky napětí $\Delta U^{(2)}$ a proudu $\Delta I^{(2)}$ z vypočtených referenčních hodnot oken F1 a F2.

Blok 8:

Definice vstupní proměnné $\Delta I_{PH}^{(2)}$.

$\Delta I_{PH}^{(2)}$ - prahová hodnota změny zpětné složky napětí pro určení citlivostní konstanty K_{Nec}

Blok 9:

Určení změny zpětné složky napětí necitlivé na změnu zatížení distribučního transformátoru $\Delta U_{Nec}^{(2)}$.

Blok 10:

Definování vstupní proměnné pro nastavení podmínky pro posouzení vzniku popudu (určení času poruchy a záznam změny zpětné složky napětí).

$\Delta U_{PH}^{(2)}$ - prahová hodnota pro záznam změny zpětné složky napětí tj. RMS hodnota znečitlivělé změny zpětné složky napětí $\Delta U_{Nec}^{(2)}$, která musí být kontinuálně překročena po čas t_{PH} , aby došlo ke vzniku popudu.

t_{PH} - doba trvání popudu tj. doba definující minimální čas překročení prahové hodnoty $\Delta U_{PH}^{(2)}$ pro zjištění času poruchy a uložení záznamu.

Blok 11 a 12:

V rámci bloku 11 je prováděno vyhodnocení podmínky překročení prahové hodnoty znečitlivělé změny zpětné složky napětí, která je definována rovnicí níže.

$$\Delta U_{PH}^{(2)} \leq \Delta U_{Nec}^{(2)}(k) \tag{3.1.1.1}$$

Blok 13:

Definování vstupních proměnných pro nastavení velikosti poruchového záznamu:

t_{Pre} - je doba pre-triggeru pro uložení poruchového záznamu změny zpětné složky napětí.

t_{Post} - je doba post-triggeru pro uložení poruchového záznamu změny zpětné složky napětí.

Blok 14:

V tomto bloku se provede uložení hodnoty času vzniku poruchy t_{ZS} a poruchového záznamu obsahující tyto proměnné:

$$\Delta U_{Nec}^{(2)}, \Delta I^{(2)}, \Delta U^{(2)}, U_{Re}^{(2)}, U_{Im}^{(2)}, I_{Re}^{(2)}, I_{Im}^{(2)}, \Delta I_{PH}^{(2)}, K_{Nec}, Z_{abs}$$

Tab. 3.1: Tabulka vstupních proměnných pro nastavení jednotky MZSN

vstupní proměnná	jednotka	min. hodnota	max. hodnota	krok	Základní nastavení ZS	Základní nastavení Zkrat
^{*)} N_{F1_2}	[per]	1,5	4,5	1,5	3	1,5

D	[-]	2	10(8)	1	6	2
$\Delta I_{PH}^{(2)}$	[A]	1	500	1	6	30
$\Delta U_{PH}^{(2)}$	[V]	0,1	30	0,05	0,2	18
t_{PH}	[s]	0,005	1(0,5)	0,005	0,355	0,055
t_{Pre}	[s]	0,1	5(3)	0,1	3	1
t_{Post}	[s]	0,1	5(4)	0,1	4	1

*) Velikost okna musí být možné nastavit jen na násobky 1,5 periody (filtr HDO)

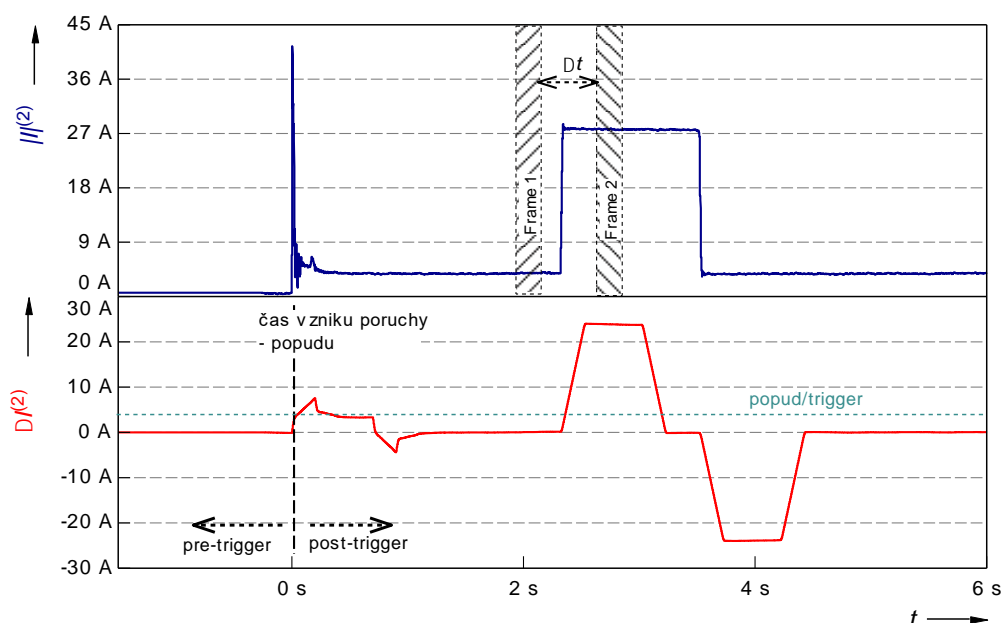
3.1.2. PŘÍKLAD UŽIVATELSKÉHO ROZHRAŇÍ VDIIP MZSN

Obr. č. 3.3 Příklad uživatelského rozhraní DMU Vdip - MZSN

3.2. MONITOR MZSP

Monitor změny zpětné složky proudu MZSP je vybaven třemi proudovými vstupy, které měří přes proudové převodníky okamžité hodnoty odběrových proudů i_1, i_2, i_3 na sekundární straně napájecího transformátoru VVN/VN. Z těchto okamžitých hodnot se průběžně počítá fázor zpětné složky proudu $\vec{I}^{(2)}$, jehož absolutní hodnota je pro příklad reálného zemního spojení zobrazena na Obr. 3.3, kde čas 0 s odpovídá vzniku poruchy a v období 2 až 4 s byl připnut pomocný odporník R_p . Následně jsou z tohoto průběhu zpětné složky proudu kontinuálně počítány referenční hodnoty ve dvou časových oknech F1 a F2. Okna F1 a F2 jsou vzájemně posunuta o časový interval Δt , který lze stejně jako velikost časových oken F1 a F2 uživatelsky volit s ohledem na provozní podmínky monitorované soustavy a dobu připnutí pomocného odporníku R_p . V představeném příkladě je velikost časových oken deset period základní harmonické a časový interval $\Delta t = 0,5$ s.

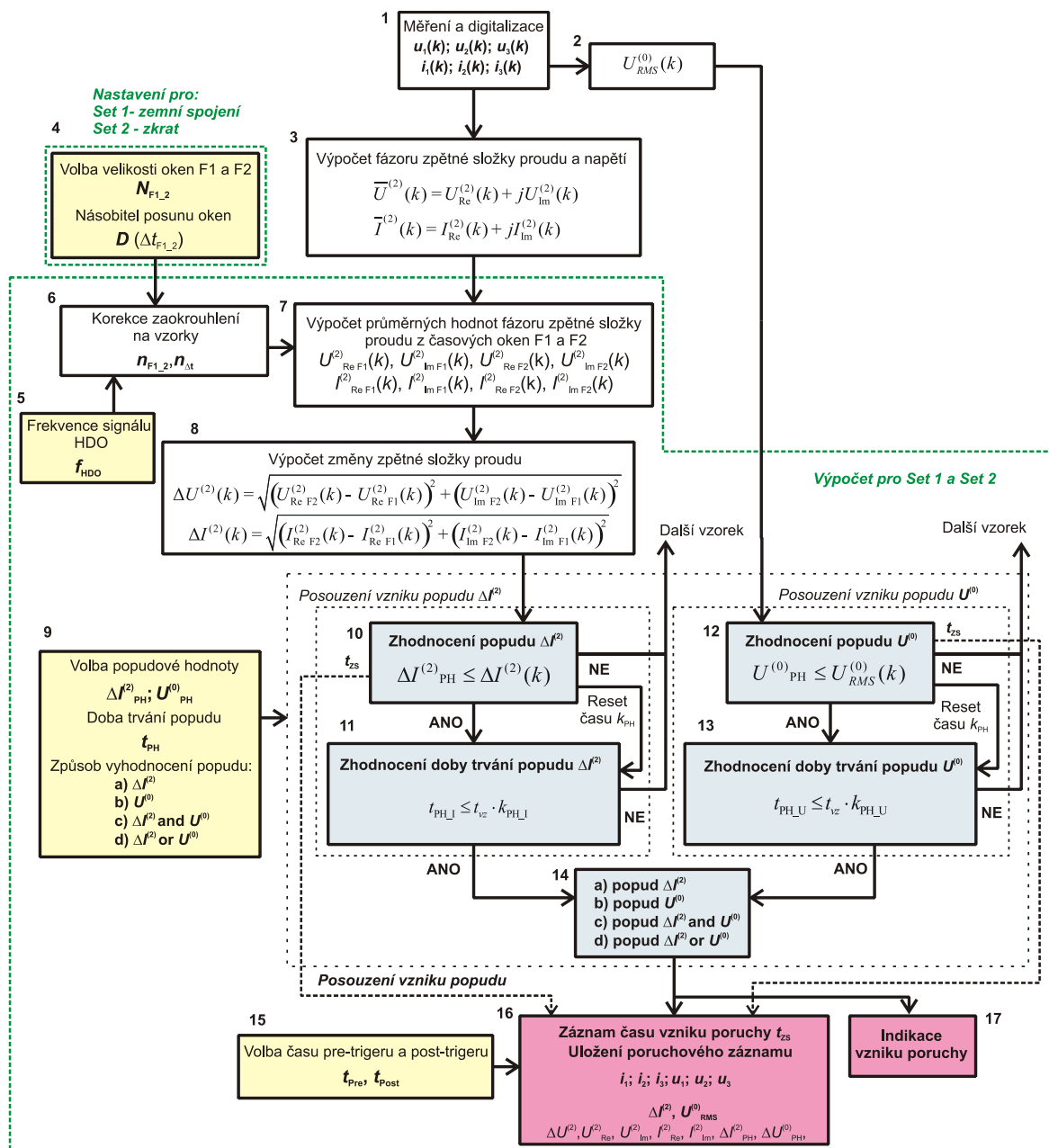
Obr. č. 3.3: Příklad průběhu vypočtené zpětné složky proudu monitorem MZSP během ZS

Dále je průběžně počítána změna zpětné složky proudu $\Delta I^{(2)}$, která je dána rozdílem vypočtených referenčních hodnot fázoru zpětné složky proudu obou časových oken F1 a F2. Tato změna zpětné složky proudu je kontinuálně monitorována v místě instalace MZSP. V okamžiku, kdy dojde k překročení popudové hodnoty změny zpětné složky proudu (popud/trigger) (případně splnění další podmínky popudu vycházející z měření netočivé složky napětí), dojde k uložení poruchového záznamu změny netočivé složky proudu do paměti včetně potřebného (přednastaveného) pre-triggeru a post-triggeru.

Jednotka MZSP je rovněž vybavena i třemi napěťovými vstupy pro monitoring efektivní hodnoty netočivé složky napětí a zpětné složky napětí. Přičemž netočivá složka napětí je využita pro posouzení vzniku popudu a zpětná složka napětí je využita pro výpočet zpětné impedance nadřazené soustavy.

3.2.1. POPIS FUNKCE

Jelikož musí být metodika výpočtu zpětné složky napětí a proudu jednotlivými monitory identická pro zachování korektní funkce metody Vdip, je vlastní funkční princip jednotky MZSP z pohledu výpočtu zpětné složky shodný s principem popsáním u jednotky MZSN v kapitole 3.1. Tento funkční princip vedoucí k indikaci vzniku poruchy a následnému pořízení poruchového záznamu je v této kapitole popsán s využitím zjednodušeného vývojového diagramu zobrazeného na Obr 3.4, detailní popis je pak uveden v technické zprávě (Popis funkce pro návrh FW řešení MZSN a MZSP).

Obr. č. 3.4 Zjednodušený vývojový diagram popisující funkci jednotky MZSP

Blok 1:

Měření a digitalizace okamžitých hodnot sekundárních proudů a napětí v jednotlivých fázích L1, L2 a L3.

Blok 2:

Výpočet efektivní hodnoty $U_{RMS}^{(0)}(k)$ netočivé složky napětí, přičemž platí pro okamžitou hodnotu netočivé složky.

Blok 3

V rámci tohoto bloku jsou počítány jednotlivé vzorky fázorů zpětné složky proudu a napětí.

Výpočet pro nastavení Set 1 a Set 2

Další kroky výpočtu bloky 9 až 20, jsou **prováděny pro dvě sady vstupních dat paralelně**. První sada vstupní sad je určena pro citlivou detekci zemních spojení (Set 1) a druhá sada dat je určena pro detekci zkratů (Set 2). Možnosti nastavení vstupních parametrů obou sad je shrnuto v tabulce 3.2.

Blok 4 až 8 je identický s postupem uvedeným v kapitole 3.1

Blok 9:

V rámci tohoto bloku jsou definovány vstupní proměnné pro nastavení podmínky popudu pro záznam změny zpětné složky proudu a stanovení času vzniku poruchy.

$\Delta I^{(2)}_{PH}$ - prahová hodnota pro záznam změny zpětné složky proudu tj. RMS hodnota změny zpětné složky proudu, která musí být překročena po čas t_{PH_I} , aby došlo ke splnění podmínky pro uložení záznamu dle kritéria $\Delta I^{(2)}$.

$U^{(0)}_{PH\%}$ - prahová hodnota pro záznam změny zpětné složky proudu. Je to procentní hodnota netočivé složky napětí, která musí být překročena po čas t_{PH_U} , aby došlo ke splnění podmínky pro uložení záznamu dle kritéria $U^{(0)}$.

t_{PH} - doba trvání popudu tj. doba definující minimální čas překročení prahové hodnoty $\Delta I^{(2)}_{PH}$ a/nebo $U^{(0)}_{PH}$ pro vznik popudu dle kritéria $\Delta I^{(2)}$ a/nebo $U^{(0)}$.

Popud - definování způsobu vyhodnocení popudu:

$\Delta I^{(2)}$ - vyhodnocení popudu pouze na základě kritéria posouzení změny zpětné složky proudu,

$U^{(0)}$ - vyhodnocení popudu pouze na základě kritéria posouzení netočivé složky napětí,

$\Delta I^{(2)}$ and $U^{(0)}$ - vyhodnocení popudu na základě kritéria současného splnění obou podmínek: změny zpětné složky proudu a netočivé složky napětí,

$\Delta I^{(2)}$ or $U^{(0)}$ - vyhodnocení popudu na základě kritéria splnění jedné či obou podmínek $\Delta I^{(2)}$ nebo $U^{(0)}$.

Blok 10 a 11:

Vyhodnocení podmínky překročení prahové hodnoty změny zpětné složky proudu.

Blok 12 a 13:

V rámci bloku 12 je prováděno vyhodnocení podmínky překročení prahové hodnoty netočivé složky napětí $U^{(0)}_{PH}$.

Blok 14:

Tento blok definuje způsob stanovení času vzniku poruchy t_{ZS} na základě uživatelsky zvoleného způsobu vyhodnocení popudu dle kritéria $\Delta I^{(2)}$, $U^{(0)}$, $\Delta I^{(2)}$ and $U^{(0)}$ a $\Delta I^{(2)}$ or $U^{(0)}$.

Blok 15:

V rámci tohoto bloku jsou definovány vstupní proměnné pro nastavení velikosti poruchového záznamu:

t_{Pre} - je doba pre-triggeru pro uložení poruchového záznamu změny zpětné složky proudu. Možnost nastavení této hodnoty je v rozsahu hodnot 0,5 až 5 s (základní nastavení je 3 s).

t_{Post} - je doba post-triggeru pro uložení poruchového záznamu změny zpětné složky proudu. Možnost nastavení této hodnoty je v rozsahu hodnot 0,5 až 5 s (základní nastavení je 4 s).

Blok 16:

V tomto bloku se provede uložení hodnoty času vzniku poruchy t_{ZS} a poruchového záznamu obsahujícího tyto proměnné:

$$\Delta I^{(2)}, U^{(0)}_{RMS}, \Delta U^{(2)}, U^{(2)}_{Re}, U^{(2)}_{Im}, I^{(2)}_{Re}, I^{(2)}_{Im}, \Delta I^{(2)}_{PH}, U^{(0)}_{PH}.$$

Tab. 3.2: Tabulka vstupních proměnných pro nastavení jednotky MZSP

vstupní proměnná	jednotka	min. hodnota	max. hodnota	krok	Základní nastavení ZS	Základní nastavení Zkrat
$^*)N_{F1\_2}$	[per]	1,5	4,5	1,5	3	1,5
D	[-]	2	10(8)	1	6	2
$\Delta I^{(2)}_{PH}$	[A]	1	500	1	2	30
$U^{(0)}_{PH}$	[%]	1	100	1	20	-
Popud	-	-	-	-	dI2&U0	dI2

t_{PH}	[s]	0,005	1(0,5)	0,005	0,355	0,055
t_{Pre}	[s]	0,1	5(3)	0,1	3	1
t_{Post}	[s]	0,1	5(4)	0,1	4	1

*) Velikost okna musí být možné nastavit jen na násobky 1,5 periody (filtr HDO)

3.2.2. PŘÍKLAD UŽIVATELSKÉHO ROZHRAŇÍ VDIP MZSP

Obr. č. 3.5 Příklad uživatelského rozhraní DMU Vdip - MZSP

1. PROTOTYP DMU V-DIP READY

Prototypem DMU V-dip ready, na kterém byla ověřena funkce metody V-dip, je míněna konkrétní vzorová konfigurace sestavy RTU7M obsahující všechny potřebné HW a SW komponenty pro splnění definovaných požadavků. Blokové schéma sestavy odpovídá obrázku 2.1 (kap. 2), pohled na čelní panel prototypové konfigurace je uveden na obrázku níže.

Obr. č. 5.1: Prototypová sestava DMU V-dip ready

V následujících podkapitolách jsou stručně popsány klíčové komponenty spolu s odkazy na podrobnější technickou dokumentaci.

1.1. Karta PQM-A 9kHz s podporou V-dip

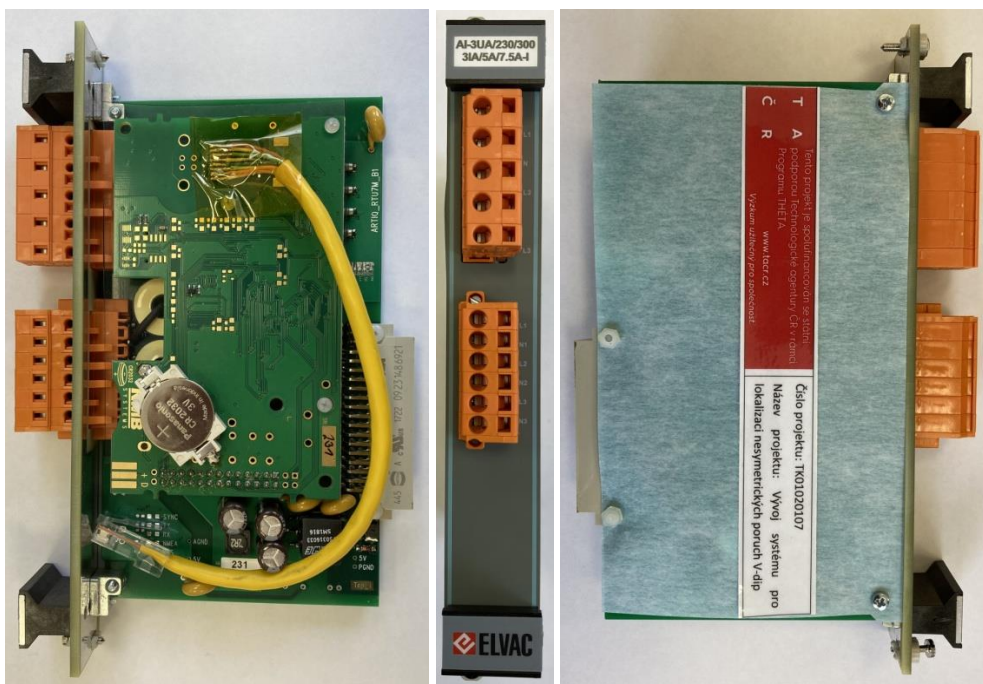
Pro zajištění metodou V-dip požadovaných parametrů a funkcí byla vyvinuta nová měřicí karta pro RTU7M s výrazně vylepšenými parametry – cílem bylo zejména dosažení vyšší třídy přesnosti U, I, P, Q a EE, dle standardů kladených na analyzátor kvality třídy A (PQM-A), a to včetně kompletní podpory funkcí analyzátoru. K dispozici je také větší kmitočtový rozsah, aby nová karta umožnila měření supra-harmonických signálů alespoň do kmitočtu 9 kHz. Skloubením požadavků vznikla multifunkční komponenta, která dovoluje uživatelům aktivaci vícero funkcí v jednom systému bez nutnosti pořizovat několik samostatných přístrojů.

Karta je standardně konfigurována pro měření 3 napěťových a 3 proudových vstupů. Pro potřeby integrace V-dip funkcí do RTU je doplněna o komunikační rozhraní fast Ethernet, a také rychlé komunikační rozhraní interní sběrnice. Karta podporuje přesnou časovou synchronizaci z přijímače GPS umístěného ve sběrnici RTU, a to až na úroveň přiřazení synchronizačního impulsu k měřeným

vzorkům, což po doplnění příslušné funkce do firmware umožní získávat z karty informace o synchronních fázorech napětí a proudů (jednoduchá funkce PMU).

Obr. č. 5.1.1: Prototypová karta PQM-A 9kHz

Podrobnější informace o měřicí kartě jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka PQM-A“.

1.2. Šasi RTU7M se sběrnici

Pro účely prototypu DMU V-dip byla zvolena pětislotová varianta šasi se sběrnici určenou pouze pro „nepřímé“ karty (s vlastním procesorem). Tato sběrnice podporuje několik paralelních rychlých komunikačních kanálů, přesnou synchronizaci času a identifikaci pozice, ve které je karta zasunuta. V souvislosti s vývojem nové karty PQM-Q byly tyto funkce ověřovány a zajištěna vzájemná kompatibilita. Bližší informace o šasi jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka RTU7M“ v kapitole „2.2 Vany se sběrnici“.

1.3. Napájecí zdroj

Karta zdroje slouží k napájení jednotky RTU7M a všech karet ve sběrnici, případně zajišťuje zálohované napájení z akumulátoru a jeho dobíjení. Dodáváno je několik principiálně odlišných typů napájecích karet, pro účely prototypové sestavy V-dip byla zvolena „Střídavá/stejnoseměrná, galvanicky oddělená napájecí karta s dobíječem a zálohováním“ s typovým označením „PWRIC-230 BAT24/10“. Jednotku RTU lze s touto zdrojovou kartou napájet přímo síťovým napětím 230V / 50Hz, pro účely zálohování je použito externího akumulátoru s nominálním napětím 24V. Bližší informace o této kartě jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka RTU7M“ v kapitole „2.3 Napájecí karty“.

účely prototypu DMU V-dip ready byla ověřena kompatibilita napájecí karty (ve všech standardně dostupných verzích) s kartou PQM-A.

1.4. Komunikační karta a firmware

Komunikační karta slouží k zajištění komunikace jednotky RTU7M s nadřazeným systémem (řada standardních komunikačních protokolů jako IEC 60870-5-104, IEC 61850, DNP3...), pro komunikaci s kartami ve sběrnici a pro komunikaci s jinými zařízeními na dalších komunikačních rozhraních (např. IEC 60870-5-104, IEC 61850, DNP3, MODBUS...). V souladu s aktuálními požadavky na kybernetickou bezpečnost je při komunikaci s nadřazeným systémem často kladen velký důraz na zabezpečení datových kanálů (šifrování). Pro účely DMU V-dip byla zvolena komunikační karta typu „COMIO-PC3-LTE“, která plní všechny požadavky na moderní „průmyslový komunikační router“ s integrovaným GSM/LTE modemem. Vestavné PC na kartě obsažené pak kromě základních komunikačních funkcí nabízí prostor pro zpracování specifických úloh, jakou je například zpracování dat V-dip z karty PQM-A a jejich následný přenos do centrální jednotky – za tímto účelem byl rozšířen standardně dodávaný firmware, který v nové verzi podporuje rychlý přenos měřených vzorků, jejich lokální ukládání, vytváření datových souborů na základě časové značky získané z poruchového indikátoru a následný automatický přenos záznamů na FTP server. Současně s tím je aktivní standardní komunikační protokol pro přenos dat, stavů a poruchových příznaků do SCADA systému.

Bližší informace o komunikační kartě jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka RTU7M“ v kapitole „2.4 Komunikační karty“.

1.5. Detekce poruch v síti (pro MZSP)

Pro detekci zemních spojení, zkratů a nadproudů na vývodu rozvodny v souladu se standardy platnými pro digitální ochrany v distribuční síti byl prototyp DMU V-dip ready určený pro instalaci na rozvodně ve funkci MZSP rozšířen o další kartu typu EP 3U3I, která plní funkci detektoru poruch a je v rámci subsystému RTU jednotek nakonfigurována tak, že spouští přenos časově synchronizovaných záznamů z karet PQM-A a vyhodnocení poruchy metodou V-dip.

Bližší informace o kartě EP jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka RTU7M“ v kapitole „2.13 KARTY PRO NEPŘÍMÁ ANALOGOVÁ MĚŘENÍ, KOMBINOVANÉ“.

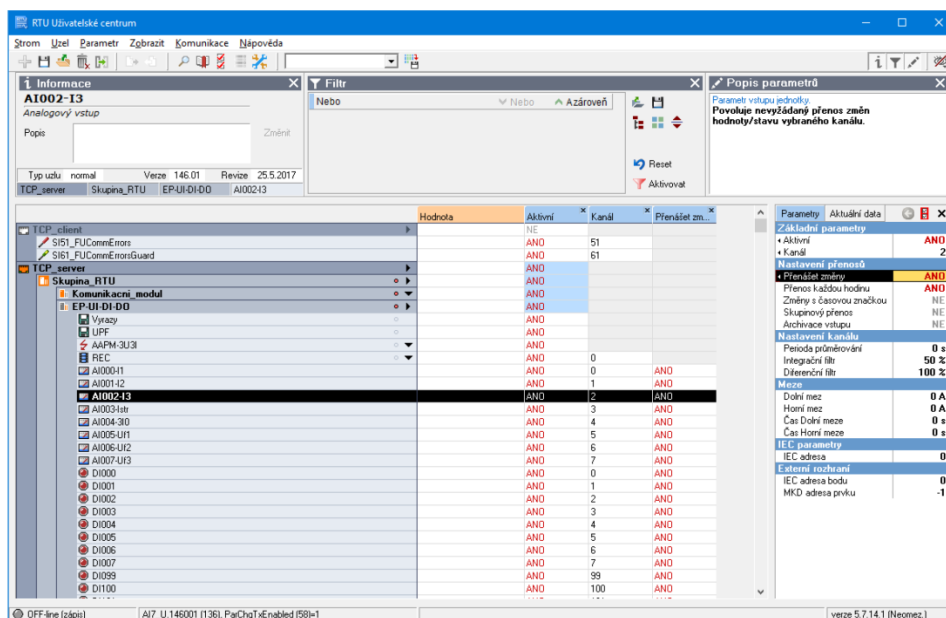
2. ZPŮSOB KONFIGURACE MZSN A MZSP

Konfigurace DMU V-dip ready pro funkcionalitu MZSN nebo MZSP se standardně provádí prostřednictvím vzdáleného připojení přes vestavěný LTE modem. Konfigurace je rozdělena do dvou částí – jednak na nastavení provozních parametrů a systémové konfigurace RTU jednotky, a dále pak na detailní parametrizaci měřicí karty PQM-A.

2.1. Parametrizační SW RTU, výchozí parametry

Parametrizační SW s názvem RTU Uživatelské Centrum pracuje se stromovou strukturou konfiguračních dat sestavy DMU, kde jsou každé komponentě či kanálu přiřazeny požadované parametry a mapování (adresy). Tyto parametry jsou na povel přeneseny do vzdálené DMU, která po dokončení přenosu a zavedení nových parametrů již pracuje s novým nastavením. Na dálku je možné provádět veškerý monitoring a správu zařízení včetně update firmware.

Obr. č. 6.1: RTU Uživatelské Centrum

Podrobnější informace o parametrizačním SW jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka parametrizační SW RTU“.

Kromě základních systémových součástí jako je napájecí zdroj a komunikační karta je v konfiguračním stromu DMU zařazena také měřicí karta PQM-A. Na straně RTU jsou zde namapovány zvolené kanály měření a signalizace z vnitřních registrů karty, které je možno dále předávat do nadřazeného systému pomocí standardních komunikačních protokolů.

2.2. Parametrizační SW PQM-A, výchozí parametry

Program ENVIS je dodáván spolu s podporovanými měřicími přístroji a analyzátory kvality elektrické energie. Uživateli poskytuje jednoduchý nástroj pro konfiguraci a správu měřících přístrojů, přenos dat do PC a jejich následovné zpracování. Data načtená z přístrojů jsou archivována do SQL databáze nebo binárních souborů. Je možno je následně exportovat do běžných formátů jako XML, CSV, PDF, HTML a dalších.

Program dále nabízí možnost on-line sledování aktuálního stavu přístroje a poskytuje základní nástroje pro vizualizaci a analytické zpracování uložených historických dat.

Instalace programu ENVIS obsahuje následující komponenty:

ENVIS ... software pro analýzu archivovaných naměřených dat. Umožňuje zobrazení záznamů v grafu a tabulkách, tvorbu reportů, vyhodnocování kvality, energy management a export dat. Pro plnou funkčnost programu je třeba, aby

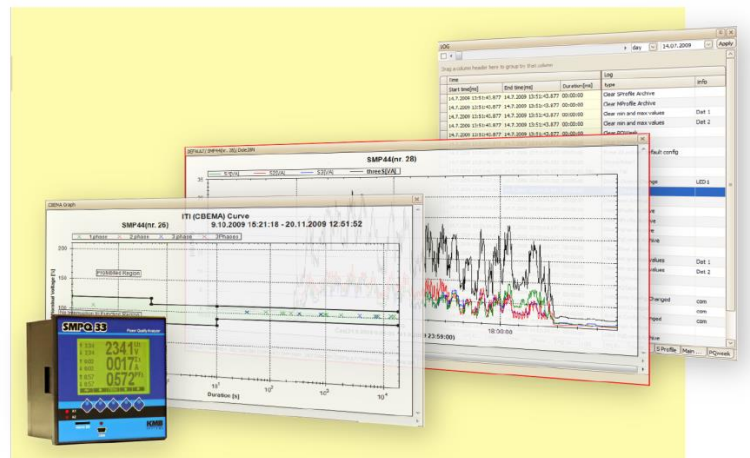

na počítači byl instalován databázový server a byla přístupná alespoň jedna databáze.

ENVIS.Daq (Data Acquisition) ... pro konguraci přístrojů, vyčítání naměřených dat a export dat do různých formátů. Vyčítání dat může být vyvoláno z programu ENVIS volbou v menu nebo ze seznamu zařízení nebo přímo spuštěním programu ENVIS.Daq v samostatném režimu.

ENVIS.Online ... volitelně licencovaná systémová služba pro automatickou archivaci dat. Pro účely testování je v základu možno využívat dva měřící přístroje bez licence.

UpgradeTool ... slouží k aktualizaci firmware podporovaných přístrojů přes rozhraní USB nebo Ethernet.

Obr. č. 7.1: SW ENVIS

Pro vzdálenou správu karty PQM-A prostřednictvím SW ENVIS je využíván transparentní virtuální komunikační kanál poskytovaný za tímto účelem RTU jednotkou.

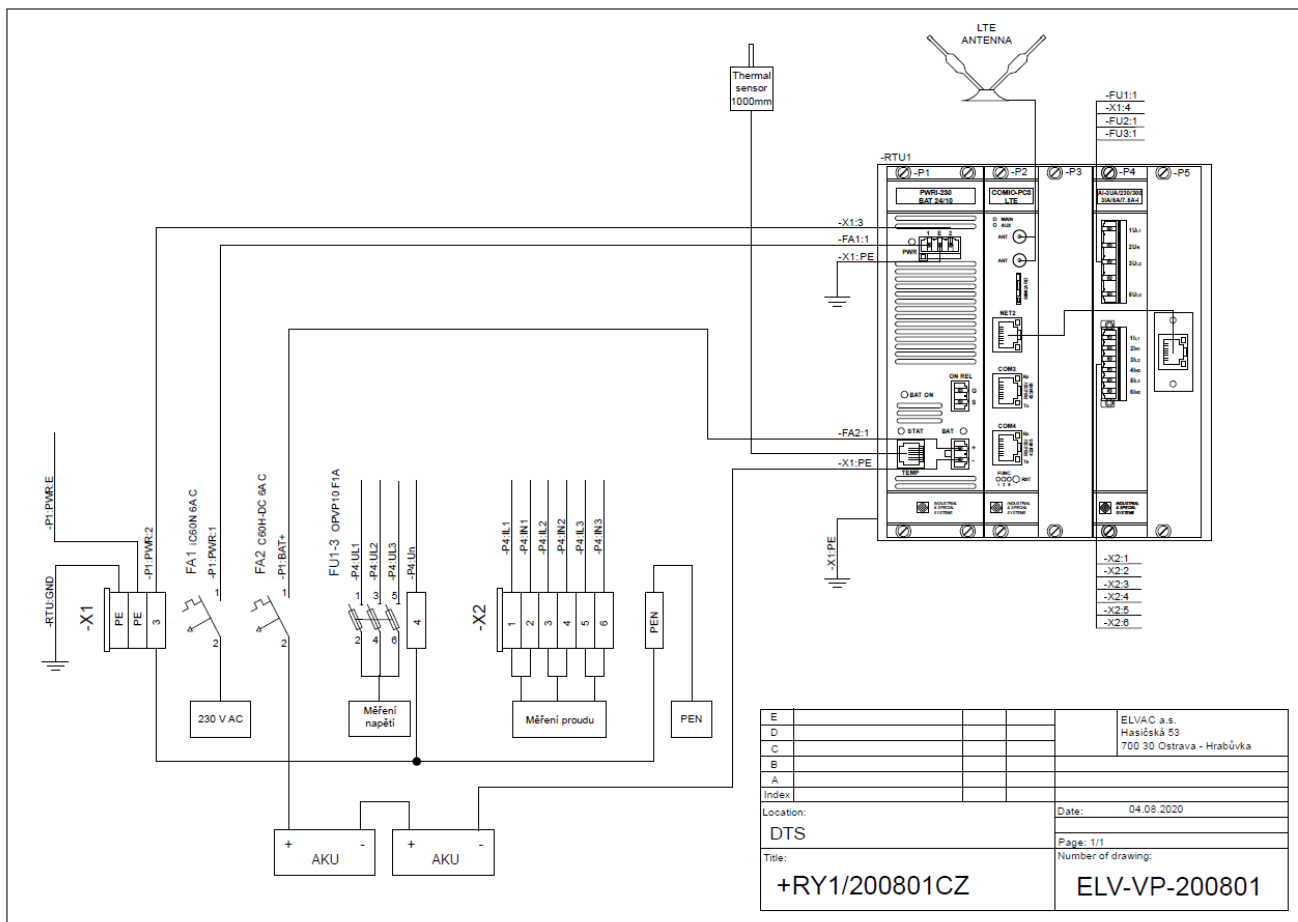
Podrobnější informace o parametrizačním SW jsou k dispozici v příloze „Uživatelská příručka parametrizační SW PQM-A“.

Podle typu aplikace (MZSP nebo MZSN) je nutno provést nastavení karty PQM-A do příslušného provozního režimu v rámci systému V-dip.

3. ZÁKLADNÍ SCHÉMA APLIKAČNÍHO ZAPOJENÍ

Pro integraci DMU V-dip ready do DTS (nebo na rozvodně) je nutné zajistit přivedení napájení, připojit záložní akumulátor, anténu, a samozřejmě na kartu PQM-A napojit měřená napětí a proudy. Jednoduché základní aplikační schéma je uvedeno na následujícím obrázku.

Obr. č. 7.1: Základní aplikační zapojení DMU V-dip ready

Text.

4. VÝSLEDKY TESTŮ PROTOTYPU

Prototypové sestavy DMU V-dip byly testovány nejdříve „staticky“ na úrovni komponent (vlastnosti měřicí karty) a sestavy (interakce a vzájemné ovlivnění v rámci RTU). Poté byly vlastnosti celého řetězce ověřovány dynamicky s pomocí simulovaných poruchových signálů generovaných do analogových vstupů karty s následným srovnáním získaných datových souborů s předlohou. Následně byla celá skupina jednotek DMU V-dip ready podrobena laboratorním testům ve spojení s centrální jednotkou V-dip. V simulovaných podmínkách byly ověřeny parametry HW a správná implementace požadovaných funkcí včetně spolehlivosti komunikace a časové synchronizace. Tímto testováním byla potvrzena shoda dosahovaných výsledků s požadavky metody V-dip.

5. PŘÍLOHY

Uživatelská příručka RTU7M (standardní verze)

Ke stažení zde: [http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uživatelská příručka RTU7M.Uživatelská příručka RTU7M_Rev26_06.pdf](http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uzivatelaska_priuicka_RTU7M.Uzivatelaska_priuicka_RTU7M_Rev26_06.pdf)

Uživatelská příručka PQM-A (z projektu V-dip)

Ke stažení zde: [http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uživatelská příručka PQM-A.RTU7M233 MANUAL v3.0 CZ rev1.0.pdf](http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uzivatelaska_priuicka_PQM-A.RTU7M233_MANUAL_v3.0_CZ_rev1.0.pdf)

Uživatelská příručka parametrizační SW RTU (standardní verze)

Ke stažení zde: [http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uživatelská příručka parametrizační SW RTU.Manual CSY.pdf](http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uzivatelaska_priuicka_parametrizacni_SW_RTU.Manual_CSY.pdf)

Uživatelská příručka parametrizační SW PQM-A (standardní verze)

Ke stažení zde: [http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uživatelská příručka parametrizační SW PQM-A.ENVIS 1.1-Uživatelska priuicka-cze.pdf](http://support.elvac.eu/Vdip/Prilohy/Uzivatelaska_priuicka_parametrizacni_SW_PQM-A.ENVIS_1.1-Uzivatelaska_priuicka-cze.pdf)

